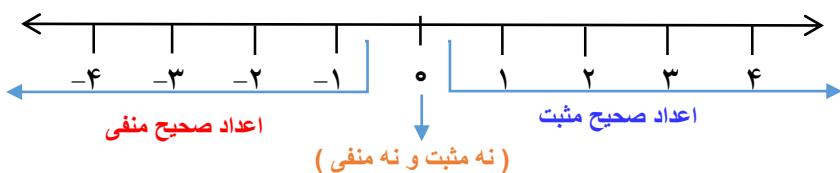

(فصل دوم)

عددهای صحیح

سال هفتم

اعداد صحیح: اعداد صحیح از سه دسته اعداد تشکیل شده اند: (اعداد مثبت و عدد صفر و اعداد منفی)

$$Z = \{ \dots, -2, -1, 0, 1, 2, \dots \}$$

نکته: مجموعه اعداد صحیح را با حرف انگلیسی Z نشان می دهند:

$$+7 = 7$$

نکته: عددی (غیر از صفر) علامت نداشته باشد علامت آن مثبت است:

نکته: در محور اعداد صحیح هر چه به سمت راست (مثبت ها) حرکت کنیم عدد بزرگتر و هر چه به سمت چپ (منفی ها) حرکت کنیم عدد کوچکتر می شود.

مثال: در جای خالی علامت مناسب ($<$) ($=$) ($>$) قرار دهید.

$$-6 < 4$$

$$-12 > -18$$

$$0 > -8$$

$$9 > 0$$

قرینه اعداد صحیح: هر گاه علامت عددی را تغییر دهیم قرینه آن عدد حاصل می شود. مانند:

قرینه

قرینه

قرینه

قرینه

$$+5 \xrightarrow{\text{قرینه}} -5$$

$$+2 \xrightarrow{\text{قرینه}} -2$$

نکته: قرینه‌ی قرینه‌ی هر عدد برابر با خود آن عدد است:

نکته: اگر قبل از پرانتز علامت منفی باشد به معنی قرینه آن عدد است.

علامت مثبت تاثیری ندارد

$$-(+7) = -7$$

$$+(+10) = 10$$

$$-(-4) = +4$$

مثال: تساوی‌های زیر را کامل کنید.

نکته: اگر تعداد منفی عددی زوج باشد علامت آن عدد مثبت می شود و اگر تعداد منفی فرد باشد علامت عدد منفی می شود.

تعداد منفی‌ها ۳ تا (فرد)

علامت مثبت

مثال: تساوی‌های زیر را کامل کنید. تعداد منفی‌ها ۶ تا (زوج) = علامت منفی

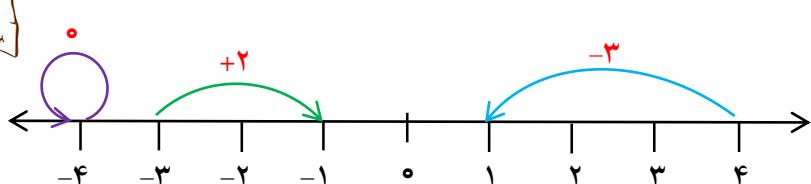
$$-\{+(-(-3))\} = -3$$

$$-\left\{ -\left[-\left(+\left(\frac{-1}{-2} \right) \right) \right] \right\} = \frac{7}{2}$$

حرکت روی محور اعداد: جایه جایی از یک نقطه به نقطه دیگر را حرکت روی محور می گویند. اگر جهت حرکت به سمت راست

باشد علامت عدد مثبت و اگر جهت حرکت به سمت چپ باشد علامت عدد منفی می شود.

مثال: برای هر حرکت روی محور یک عدد صحیح بنویسید.

(فصل دوم)

عددهای صحیح

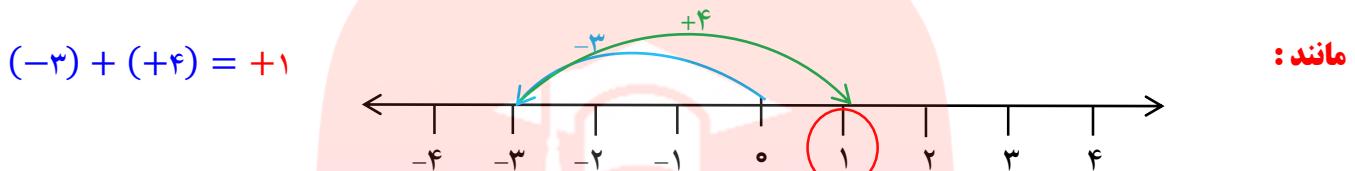
سال هفتم

جمع اعداد صحیح: برای جمع اعداد صحیح از روش های زیر استفاده می کنیم :

الف) مختصر نویسی: دو عدد را با علامتان بدون پرانتز کنار هم می نویسیم. اگر دو عدد هم علامت باشند دو عدد را **جمع** و اگر مختلف العلامت باشند دو عدد را **کم** می کنیم و برای جواب علامت عدد بزرگتر را قرار می دهیم.

$$(-12) + (+8) = -12 + 8 = -4 \quad (+8) + (+6) = +8 + 6 = +14 \quad \text{مانند:}$$

ب) محور اعداد: با توجه به اعداد و علامت آن ها روی محور حرکت کرده انتهای حرکت دوم جواب حاصل جمع را نشان می دهد.

ج) دایره توپر و توخالی: برای عدد منفی دایره توپر و برای عدد مثبت دایره توخالی قرار داده و هر دایره توپر و توخالی هم دیگر

را خنثی می کنند. دایره های باقیمانده جواب حاصل جمع را نشان می دهد.

$$(+5) + (-3) = +2 \quad \text{مانند:} \quad \begin{array}{c} \text{○} \\ | \\ \text{○} \end{array} \quad \begin{array}{c} \text{○} \\ | \\ \text{○} \end{array} \quad \begin{array}{c} \text{○} \\ | \\ \text{○} \end{array} \quad \begin{array}{c} \text{○} \\ | \\ \text{○} \end{array}$$

د) جدول ارزش مکانی: دو عدد را با توجه به ارزش مکانی آن ها در جدول قرار داده و گستردگی هر عدد را کنار جدول نوشت و اعداد

را ستونی جواب می دهیم. **مانند:**

ص	۵	۱
۱	۲	۸
۲	۷	۳

$$\begin{array}{r} -100 - 20 - 8 \\ +200 + 70 + 3 \\ \hline +100 + 50 - 5 = +145 \end{array}$$

تفريق اعداد صحیح: تفريقي را به جمع تبدیل می کنیم. به این صورت که عدد اول را نوشت و عدد دوم را قرینه می کنیم.

$$-16 = -46 \quad \text{مانند:} \quad (-19) + (-27) = +24 \quad (-27) - (+19) = +24$$

حل مسئله اعداد صحیح: الف) اگر در مسئله ای دمای یک شهر را خواسته باشد بین دو عدد علامت جمع می گذاریم.

مثال: دمای شهر زاهدان ۱۲ درجه بالای صفر و دمای سراوان ۷ درجه سردتر از زاهدان است. دمای شهر سراوان چند درجه است؟

$$(+12) + (-7) = +5$$

ب) اگر در مسئله ای سردی یا گرمی هوا را خواسته باشد بین دو عدد علامت تفريقي می گذاریم.

مثال: دمای مشهد ۸ درجه بالای صفر و دمای اصفهان ۶ درجه زیر صفر است. دمای اصفهان چند درجه سردتر از شیراز است؟

$$(-8) + (+6) = -2 \quad (-8) - (-6) = +2$$

(فصل دوم)

عددهای صحیح

مسعود زیرکاری

ج) اگر در مسئله‌ای اختلاف دمای دو شهر را خواسته باشد بین دو عدد علامت تفریق می‌گذاریم.

مثال: دمای بیرون ۶ درجه زیر صفر و دمای بندر عباس ۱۳ درجه بالای صفر است. اختلاف دمای دو شهر چند درجه است؟

$$(+13) - (-6) = (+13) + (+6) = +19$$

د) اگر در مسئله‌ای میانگین دمای دو شهر را خواسته باشد بین دو عدد علامت جمع قرار داده و در آخر جواب را بر تعداد اعداد تقسیم می‌کنیم.

مثال: حداقل دمای هوای کرمان ۱۸ درجه بالای صفر و حداکثر دمای هوای ۴ درجه بالای صفر است. میانگین دمای هوای این شهر چند درجه است؟

$$(+18) + (+4) = +22 \div 2 = +11$$

ضرب و تقسیم اعداد صحیح: در ضرب و تقسیم اعداد صحیح ابتدا ضرب علامت‌ها را انجام می‌دهیم سپس با توجه به علامت بین آن‌ها دو عدد را ضرب یا تقسیم می‌کنیم.

قاعده ضرب علامت‌های دو عدد:

$$\text{منفی} = \text{منفی} \times \text{منفی}$$

$$\text{منفی} = \text{منفی} \times \text{مثبت}$$

$$\text{مثبت} = \text{منفی} \times \text{منفی}$$

$$\text{مثبت} = \text{مثبت} \times \text{مثبت}$$

مثال: حاصل ضرب و تقسیم‌های زیر انجام دهید؟

$$(-12) \times (+4) = -48$$

$$(+24) \div (+8) = +3$$

$$(-18) \times (-8) = +144$$

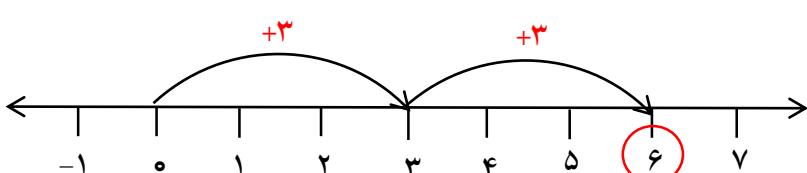
مثال: حاصل هر عبارت را به دست آورید؟

$$(-20) \div [8 - (+12)] = (-20) \div [8 + (-12)] = +4$$

$$[(-2) \times 4] \div (+2) = -14 \quad (-6 + 12 - 18) \times (-5) = +6.$$

ضرب اعداد صحیح به کمک محور اعداد: نقطه شروع بردارها از صفر و انتهای بردار آخر حاصل ضرب را نشان می‌دهد.

مثال: به کمک محور و حرکت انجام شده یک عبارت جمع و یک عبارت ضرب بنویسید؟

$$(+3) + (+3) = +6 : \text{جمع}$$

$$2 \times (+3) = +6 : \text{ضرب}$$